



UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Vývoj a struktura kriminality v ČR

Autor : Aleš Gargoš

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Alena Marešová, Ph.D.

Oponent: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Rozsah práce: 100 stran

Datum odevzdání práce: květen 2024

1. Charakteristika tématu: *Téma klade zcela výjimečné nároky na práci s prameny, a to zejména ve srovnání s juristickými tématy diplomových prací. Jde v první řadě o schopnost porozumět policejním a justičním statistikám a na jejich základě vytvořit originální odborný text, který nebude jen parafrází statistických dat.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Předložená práce je v podstatě komentovanou statistickou příručkou. Systematika práce tomuto zaměření odpovídá; je logická a přehledná. Autor postupuje správně od teoretických výkladů, v nichž vymezuje pojem kriminality, jejího stavu, struktury a dynamiky. Objasňuje pojmy skutečné, registrované a latentní zločinnosti. Podává také zasvěcený výklad ohledně zdrojů informací o kriminalitě, přičemž základní druhy kriminality stručně charakterizuje (vychází z klasického členění na násilnou, mravnostní, majetkovou a hospodářskou kriminalitu; jako zvláštní okruh kriminálních činů popisuje vojenské a protiústavní činy). Těžiště práce tvoří analýza vývoje kriminality v ČR zhruba poslední dekadě (2011-2023). Autor svůj výklad počíná popisem vývoje celkové kriminality a jejím rozložením, přičemž se zabývá otázkou míry objasnenosti trestných činů. Pokouší se o charakteristiku pachatelů, zejména pokud jde o počty stíhaných a vyšetřovaných osob, včetně otázek recidivy. Dále se věnuje jednotlivým druhům kriminality, vždy s důrazem na její bližší strukturu a územní rozložení. Třetí částí práce je podrobný analytický rozbor kriminality v ČR v roce 2022.

Při hodnocení je třeba vycházet ze zvláštního žánru předložené práce. Autor byl s to podat výklad přetížený statistickými daty dostatečně srozumitelně, což se týká i rozsáhlého využití grafů a tabulek. Práce navíc obsahuje četné dílčí postřehy a hodnocení autora, které se opírají o statistická zjištění, ale nejsou jejich pouhým opakováním. Autor dobře ovládá metodu zobecnění, dedukce a indukce, analýzy a syntézy. Je s to se zamýšlet nad širším kontextem statistických zjištění a využít své teoretické znalosti při jejich hodnocení. V práci nacházíme úvahy ohledně praktické trestní politiky.

Na druhé straně autor až příliš lpí na tzv. realistickém přístupu ke statistikám (vychází z přesvědčení, že statistiky do značné míry skutečně odrážejí reálnou kriminalitu). Při psaní vědeckých textů na základě policejních a justičních statistik je nutné vědomí, že statistiky vznikají z pragmatických důvodů OČTŘ, nikoli jako vědecký pramen poznání. Vedení statistik je

často samoučelné, aby zejména policie vykazovala činnost. Navíc existuje vždy tendence registrovat trestnou činnost s vyšší objasněností. Nelze přehlédnout ani možnost účelového zadávání a využívání statistik (zejména ze strany ministerstev). Připomíná se německý termín „Bedarfskriminalologie“ ...

Po stránce formální je práce provedena velmi pečlivě, poznámkový aparát, který zahrnuje širokou škálu pramenů, je řádně veden. Stylisticky a lexikálně je práce (až na výjimečné drobné nedostatky) na velmi dobré úrovni.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: *Při ústní obhajobě může autor shrnout své poznatky o vývoji násilné kriminality ve sledovaném období. Dále se může zaměřit na zjištění ohledně kriminality dětí a mladistvých. Které faktory ovlivnily vývoj této kriminality? Jak lze porovnat vývoj kriminality dětí a mládeže se situací v 90. letech?*

Dále může autor odpovědět na dvě z následujících otázek:

Co označujeme jako tzv. indexové trestné činy?

Co je to apofenie?

Co rozumíme tzv. nulovou korelací?

Jak klasifikují policejní statistiky krádeže?

Co označujeme jako takticko- statistickou klasifikaci trestných činů?

Co jsou to tzv. šedá čísla?

Lze z policejních statistik vyčíst poznatky o jednočinném souběhu trestných činů?

Co se v policejních statistikách považuje za objasněný trestný čin?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 9. ledna 2023

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
oponent diplomové práce